

TALOUSARVIOALOITE 614/2009 vp**Määrärahan osoittaminen ruskomäntypistiäistuhojen torjuntaan*****Eduskunnalle***

Kesällä 2009 Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla on ollut valtavat ruskomäntypistiäistuhot, yli 300 000 hehtaaria parhaassa kasvatusiässä olevaa männikköä. Tuhot ovat nopeasti levinneet Keski-Suomeen ja Lounais-Suomeen sekä Pohjois-Pohjanmaalle. Nyt odotetaan leviääkö ruskomäntypistiäinen ensi kesänä uusille alueille, ja jatkaako se tuhoa jo kalutuilla alueilla.

Metsäntutkimuslaitos on todennut tutkimuksissaan, että tämän kesän tuhotuilta alueilta on menetetty 5—10 vuoden kasvu, jos puusto jää henkiin. Menetykset ovat siis kasvutappiona 20—40 m³/ha. Tuhoalueella se merkitsee noin 6 000 000 m³—12 000 000 m³ menetystä. Tänä vuonna raakapuuta käytetään noin 50 000 000 m³ koko maassa. Mikäli metsät alkavat tulevana kesänä kuolla pystyyn, ovat tuhot järkyttäviä.

Kun kyse on parhaassa kasvuvaiheessa olevista kasvatusmetsistä, on kasvun menetyksellä merkitystä, sillä heikkolatvainen, vähäneulasinen puu ei koskaan saavuta päätehakkuikäisenä edellytystensä mukaista järeyttä. Ruskomäntypistiäinen syö tällä hetkellä tulevaisuuden puuhuollon tukkipuita ja paperipuuta. Iso riski on, että se sen sijaan tuottaa kuolevien aavemetsien muodossa energiapuuta lähivuosien markkinoille.

Puustokuolemien odottaminen ensi kesänä on jo putkessa. Terveydeltään heikentynyt metsä on altis kaikille muille tuholaisille, erityisesti ytimennävertäjälle. Harras toive kuolleiden puiden nopeasta pois viemisestä ei ole nykypäivää sen

enempää teknologian kuin ihmisen ajankäytön osalta.

Tilanteessa, jossa valtiovalta kaikin keinoin pyrkii lisäämään puun markkinoilletuloa, Metsäntutkimuslaitos suosittelee hakkuista pidättäytymistä laajoilla alueilla ruskomäntypistiäistuhon tai sen oletettavan leviämisalueen takia. Lentolevitys, joka on kasvatusmetsien ainoa mahdollinen tapa torjuntaan, on kielletty kasvinsuojelulaissa vuodelta 2006. Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus sallia levitys, jos metsäkeskus sitä esittää. Tällöin monopoliasemassa oleva ministeriö myös vastaa kustannuksista. Kesällä 2008, kun tuhoalue oli vain 10 000 hehtaaria, ei levitystä tehty, vaikka se olisi ollut mahdollista toteuttaa. Suurin syy luultavasti oli se, että rahat olisi otettava jostain muusta toiminnasta. Yksityisellä metsänomistajalla tai edes ryhmällä ei ole nykytilanteessa lain määräysten mukaan mitään mahdollisuutta puolustaa omaisuuttaan tuholta.

Jotta keväällä 2010 ei jäädä paikoilleen istumaan, kun laajojen kasvatusmetsien henki on kyseessä, siihen pitää varautua ennakolta myös taloudellisesti. Monisärmiövirus, jolla ruskomäntypistiäistä torjutaan, on biologinen torjuntakeino, joka vaikuttaa täsmäiskun lailla vain pistiäiseen, ei mihinkään muuhun luonnossa. Monisärmiövirusta on luontaisesti metsissä, mutta epidemioihin liian vähän.

On todella suuri riski, että 2010 tuho leviää ja laaja-alaiset metsäkuolemat ovat tosiasia. Asiaan on varauduttava odottamatta, että monopolias-

massa oleva ministeriö kenties ehtii toimimaan. Torjuntatyö on muilta kielletty, vain valtion asiasta vastaava ministeriö voi työhön ryhtyä, joten resurssit on huomioitava vuoden 2010 valtion talousarviossa. Torjunta maksaa noin 200 euroa hehtaarilta.

Valtion vuoden 2010 talousarvioon on varattava 6 000 000 euroa ruskomäntypistiäisen torjuntalentoja varten, pahimman vaurioalueen ensi ke-

sän todennäköisten metsien kuolemien estämiseen ja tuhojen leviämisen estämiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2010 talousarvioon momentille 30.60.43 lisäyksenä 6 000 000 euroa ruskomäntypistiäistuhojen torjuntaan.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Tuija Nurmi /kok